

A B C D E F G H I J K L M N O P R S T U V W X Y Z

NR 1488
ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Obiekt 218/1

KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA CHRZCICIELA

2. Czas powstania

3 ćw. XII w.,
1353, 1900-01

3. Miejscowość

STARA ZAGOSĆ

4. Adres

Stara Zagosc

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo kieleckie

gmina / pow. Pińczów

6. Poprzednie nazwy miejscowości

7. Przynależność administracyjna 1. VI. 1975 r.

województwo kieleckie

powiat Pińczów

8. Właściciel i jego adres

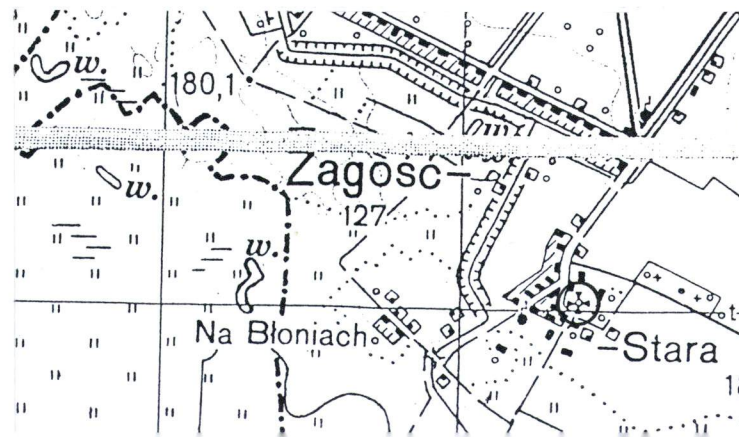
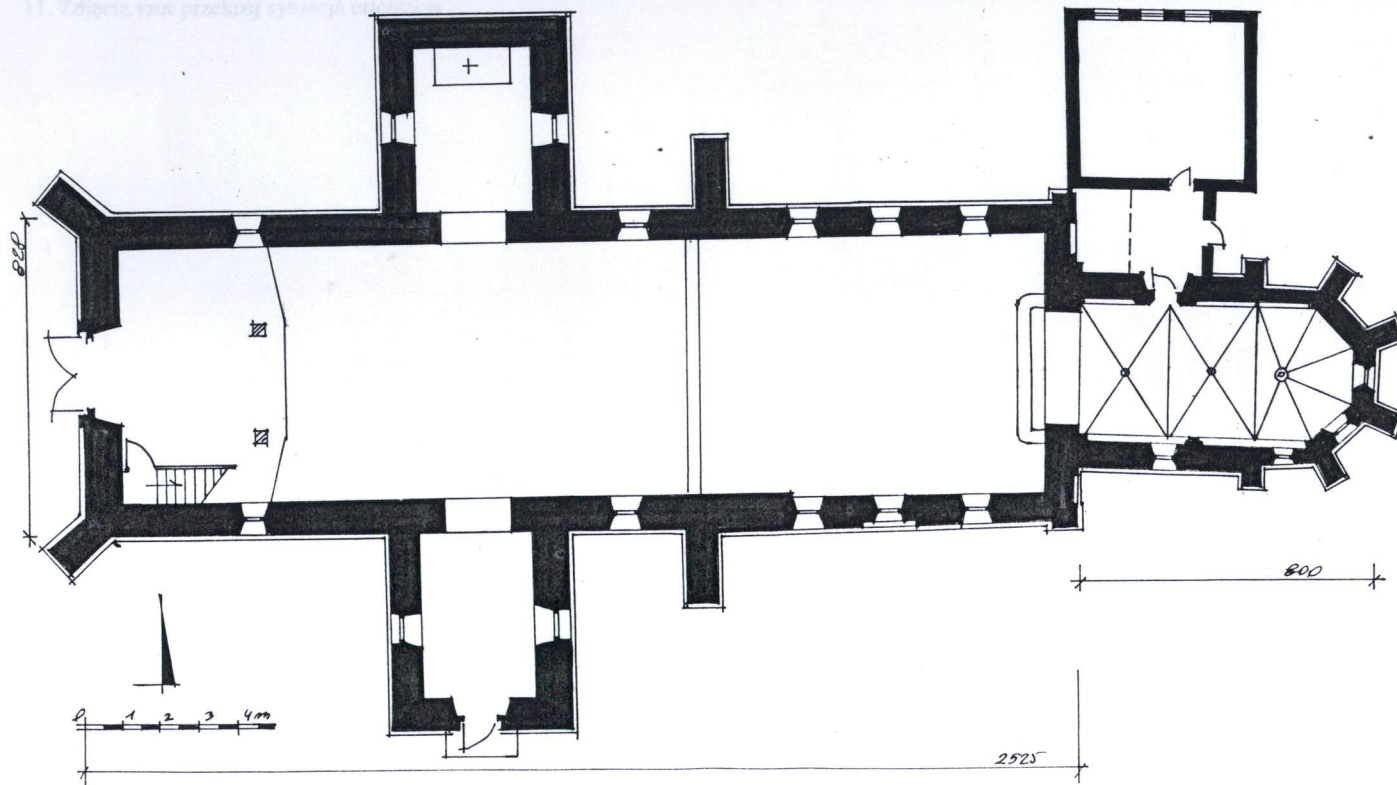
Paraf. rzym.-kat.
p.w. Św. Jana Chrzciciela
Stara Zagosc

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr 114 data 21.02.1966 r.
398 15.01.1957

Klasztor joanitów fundowany zapewne ok. 1154 r. przez Henryka Sandomierskiego. Joanici usunęli w XIV w. W 1353 r. przedłużono ściany prezbiterium, nadbudowano boczne ściany nawy, ścianą łączącą wraz ze szczytem i artykulacją. Zniszczony w 1656 r., odnowiony i rekonsekrowany w 1667. W latach 1900-1902 przeróbki i dobudowa części zachodniej, w latach 1962-71 remont kapitałny obiektu.

W części wsch. gotycki, zach. neogotycki. Kaplica pn. i kruchta pd. bezstylowe.

- SYTUACJA:

Zespół kościelny w środku wsi, przy drodze przez wieś, po jej pn. stronie, kształtem zbliżony do prostokąta. Część pd. zajmuje cmentarz przykościelny, pn.-wsch. narożnik zaplecze gospodarcze, poprzedzone szerokim pasem dojazdu. Cmentarz w kształcie nieregularnego czworoboku zbliżonego do trapezu. Kościół orientowany, na środku cmentarza, w ustawieniu po przekątnej cmentarza na kierunku wsch.-zach. Cmentarz opasany kamiennym murem, przy nim od str. pn. i pd. szpalery lipowe, w jego linii od pn., pd., wsch. i w pn.-wsch. narożniku kaplice. Brama główna na środku boku zach. przed nią plac przedkościelny. Dzwonnica w linii boku pn. zbliżona do narożnika pn.-zach. W narożniku pn.-wsch. bramka do plebanii, w narożniku pd.-wsch. nowa sala katechetyczna, w murze pd. na wysokości prezbiterium bramka. Plebania obok pn.-wsch. narożnika cmentarza, zwrócona frontem na zach., poprzedzona ogródkiem kwiatowym, zamyka od pd. gospodarcze podwórze wokół którego obrzeżna zabudowa gospodarcza.

- MATERIAŁ I KONSTRUKCJA:

Murowany z ciosu, częściowo tynkowany. Posadzki kamienne. Nad nawą, zakrystią, kaplicą pn., kruchtą pd. stropy drewniane, belkowe. W nawie z deskowym pułapem, w pozostałych pomieszczeniach tynkowane. W prezbiterium sklepienie krzyżowo-żebrowe z rzeźbionymi ostrosłupowymi wspornikami oraz rzeźbionym zwornikiem z Orłem Piastowskim. Wieża dachowa drewniana, krokwiowo-stolcowa. Dach kryty blachą ocynkową oraz dachówką ceramiczną, marsylską. Okna metalowe. Portal do zakrystii kamienny, z żelaznymi drzwiami okutymi w skośną kratę z rozetami i ornamentami późnogotyckimi. Pozostałe drzwi drewniane, oklepkowane, na żelaznych pasowych zawiasach. Chór muzyczny drewniany, nadwieszony, belka podciągu na dwóch słupach.

- RZUT:

Nawa prostokątna, mocno wydłużona. Prezbiterium węższe od nawy, czterokrotnie krótsze, zamknięte trójbocznie, dwuprzęsłowe. Przy nawie od pn. prostokątna kaplica, od pd. kruchta. Po pn. str. prezbiterium zakrystia, oddzielona od niego prostokątnym przejściem, zarysem starej zakrystii.

- BRYŁA:

Złożona z przylegających do siebie prostopadłościanów. Dominuje korpus nawowy, nakryty wysokim dwuspadowym dachem, ze szkarpami skośnymi, narożnymi przy fasadzie oraz pojedynczymi szkarpami bocznymi w połowie wsch. korpusu. Prezbiterium węższe od nawy, trójbocznie zamknięte, równe jej wysokością, nakryte stosownie do rzutu dachem pięciopółaciowym, niższym od głównego. Narożniki zamknięcia oraz tuż przy nim ujęte szkarpami. Kaplica pn. i kruchta pd. o połowę niższe od korpusu nakryte dachami dwuspadowymi dotykającymi kalenicą gzymsu wieńczącego korpusu. Zakrystia - odsunięta od prezbiterium, o połowę niższa, nakryta dachem dwupółaciowym, przy czym połąć główna pn. dotyka bezpośrednio prezbiterium, połąć wsch. kończy się nad zakrystią, przy łączniku zastępuje ją przeszklona ścianka.

- ELEWACJE:

Fasada (zach.) jednosiowa, ujęta narożnymi jednouskokowymi szkarpami na cokole zwieńczona prostym gzymsem, c.d.opisu na wkładce nr 1.

14. Kubatura	15. Powierzchnia użytkowa	16. Przeznaczenie pierwotne	17. Użytkowanie obecne
ok. 2228 m ³	202 m ²	kościół	kościół
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)	
Patrz historia		<p>Ściany - lekko zawilgocone, szczególnie fasady, ze śladami wysoleń.</p> <p>Posadzki - dobre</p> <p>Stropy - dobre</p> <p>Dach - dobry</p> <p>Stolarka - dobra</p>	
		20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie	
		Odświeżenie partii otynkowanej	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowania)

- Projekt aranżacji prezbiterium kościoła w Zagości- J.Cedro 1996 r.
- Inwentaryzacja - 1962 r.
- Inwentaryzacja - 1965 r. Politechnika W-wa.
- Studium Naukowo-konserwatorskie - 1965 r.
- Detale kamieniarki
- Dokumentacja prac budowlano-konserwatorskich - 1968-71.
- Projekt szczegółowy

22. Bibliografia

- Dąbrowska E., Michałowski A., Tomaszewski A. - Badania Kościoła Św. Jana Chrzciciela w Zagości - "Rocznik Muzeum Świętokrzyskiego" 1:1963, s.161-170
- Dąbrowska E., Tomaszewski A. - Sprawozdanie z badań kościoła romańskiego p.w. Św. Jana Chrzciciela w Zagości, pow. pińczowski, Spraw. PAN Kraków 1962. XVII-XII; 1963, s.467-475.
- Dąbrowska E., Michałowski A., Tomaszewski A. - Kościół Jana Chrzciciela w Zagości w świetle badań 1962., Kwart. Hist. Kult. mat.12; 1964, s.167-172.
- Zagość - dokumentacja w PSOZ O/Kielce
  1. Dokumentacja prac bud.-kon. 1968-1971.
  2. Studium Nauk.-kons. 1965 mpis., PSOZ O/Kielce
  3. Inwentaryzacja - Politechnika W-wa, 1962, 1965
  4. Projekt aranżacji prezbiterium kość. w Zagości- J.Cedro 1996

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsca przechowania, sygnatury)

- Zabytki architektury i budownictwa w Polsce, woj. kieleckie, ODZ W-wa 1995 r., s.233.

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst ..... mgr Jan Maraśkiewicz 1998 r. ....

Imię, nazwisko, data, podpis

plany, rysunki ..... mgr Jan Maraśkiewicz 1998 r. ....

Imię, nazwisko, data, podpis

zdjęcia fotogr. .... mgr Jan Maraśkiewicz 1998 r. ....

Imię, nazwisko, data, podpis

miejsce przechowania negatywów ..... PSOZ O/Kielce .....

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

27. Załączniki

wkładka

1. Miejscowość

STARA ZAGÓŚĆ

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

FOTOGRAFIA, PLANY, OPIS

c.d.opisu: zamknięta wysokim trójkątnym szczytem. Szczyt ogzysowany, z pseudoobeliskami na narożach. Oś fasady podkreślona ostrołucznym, kamiennym, prostym portalem, z drzwiami okutymi żelaznymi pasami w romboidalną kratę. W szczycie ostrołuczna nisza w której figura Chrystusa Miłosiernego. Nad niszą ostrołuczna opaska. Elewacje boczne nawy (pd. i pn.) analogicznie opracowane. Część XX w. (zach.) dwuosiowa, z kaplicą i kruchtą zbliżoną do środka, na cokole, z prostym gzymsem wieńczącym. Otynkowane do kalenic kaplicy i kruchty. W części otynkowanej, na osi, wąskie, rozglifione okna. Kaplica pn. otynkowana, na cokole, zwieńczona prostym gzymsem, elewacje boczne z wąskimi, ostrołucznymi oknami na osi, elewacja pn. bez podziałów zwieńczona trójkątnym szczytem, ogzysowanym, ujętym po bokach pseudoobeliskami na impostach, z płyciną na osi w której rzeźba Sw. Jana. Kruchta pd. opracowana jak kaplica, w ścianie pd. ostrołuczny portal kamienny, prosty. Pozostałe partie obu elewacji nawy z ciosów kamiennych, czterosiowe. Podzielone profilowanym gzymsem kordonowym na dwie kondygnacje, w dolnej oprofilowany cokół i lizeny narożne wzbogacone motywem sznurowym. Na osi nawy od pd. pozostałości po półkoliście zwieńczonym portalu, w postaci otynkowanej blendy. Kondygnacja górna podzielona na pola półkolumnkami o głowicach kostkowych gładkich i dekorowanych motywami roślinno palmetowymi. Podobne ćwierćkolumnki w narożach lizen połączonych wieńczącym fryzem arkadowym. Na osiach ostrołuczne, wąskie, rozglifione okna. Między trzecim a czwartym oknem od zach. szkarpa dwuoskokowa. Wsch. szczyt nawy ogzysowany z pseudoobeliskiem jak pozostałe. Naroża ściany tęczowej ujęte w dwie arkadki fryzu w których wpisane płaskorzeźby syren. Prezbiterium opięte dwuoskokowymi szkarpami. Gzyms wieńczący profilowany. Cokół z profilem na którym odcinkami motywy sznurowe. Elewacja pd. z parą szkarp przy zamknięciu. Między szkarpami ostrołuczne okno oparte o gzyms kordonowy przechodzący na szkarpy. Na środku elewacji małe rozglifione półkoliście zamknięte okno. Elewacja pn. z układem szkarp jak pd., bez okna, część zach. przysłonięta łącznikiem. Zakrystia bez podziałów, z trzema prostokątnymi oknami. Elewacja wsch. - zamknięcie prezbiterium z parą okien, na środku i boku pd. Zakrystia bez podziałów.

Łącznik z prostokątnymi drzwiami na osi.

WNETRZE: Nawa nakryta belkowym stropem, część starsza od nowszej oddzielona uskokiem kamiennej posadzki, część nowsza otynkowana, w ścianach bocznych części nowszej pojedyncze ostrołuczne okna oraz ostrołuczne arkady do kaplicy pn. i kruchty pd. Te nakryte stropami, doświetlone parami okienek, kruchta z ostrołucznym otworem drzwiowym. Partia gotycka z oknami wysoko osadzonymi, rozglifionymi. Okna z trójlistnym maswerkiem. W ścianie pd. półkoliście zamknięty otwór drzwiowy, zatynkowany. W ścianie pn. podobnie opracowana nisza. Otwór - tęczowy ostrołuczny. Chór muzyczny nadwieszony, na słupach, wysunięty głęboko na nawę, z pełną balustradą, zdobioną płycinami w których fryzy arkadowe. Od dołu belkę podciagu zdobia "opadające" kwiatony. Prezbiterium węższe od nawy zamknięte trójbocznie, nakryte sklepieniem krzyżowo-żebrowym ze zwornikami. Zebra oparte na ostrołucznych, odwróconych, rzeźbionych wspornikach. Na zworniku wsch. Orzeł Piastowski. Ściany częściowo tynkowane, częściowo z odsłoniętym wątkiem kamiennym. Okna w środkowym i pd. boku zamknięcia oraz w ścianie pd. - przy narożniku wsch. ostrołucznie zamknięte. Na środku tej ścianki tej ściany oraz w ścianie pn. półkoliście zamknięte. U dołu ściany rozczłonkowane wnękami arkadowymi, otynkowanymi, z profilowanymi archiwoltami. Na środku ściany pn. ostrołukowy, profilowany kamienny portal do zakrystii, z żelaznymi drzwiami okutymi w skośną kratkę z rozetami i ornamentem późnogotyckim. W ścianie wsch., przy narożniku pn. dawne sakramentarium w ciosowej gotyckiej oprawie z trójkątnym szczytem i krzyżem o trójlistnie zakończonych ramionach.

Wkładkę założył:

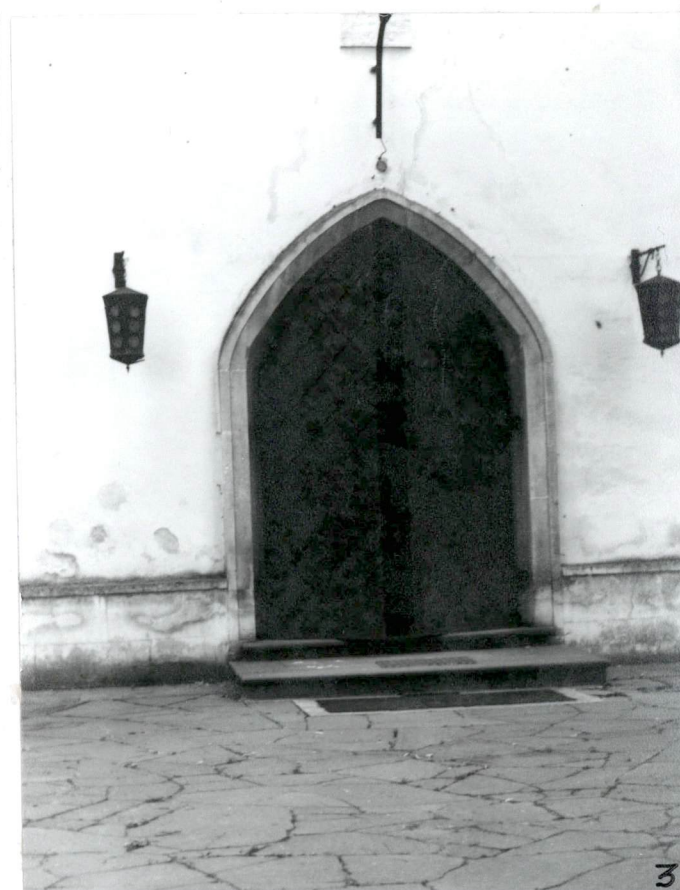
INSTALACJE: elektryczna

(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów:

J. Matuszewska 1898 ✓

1. Miejscowość

STARA ZAGOSĆ

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

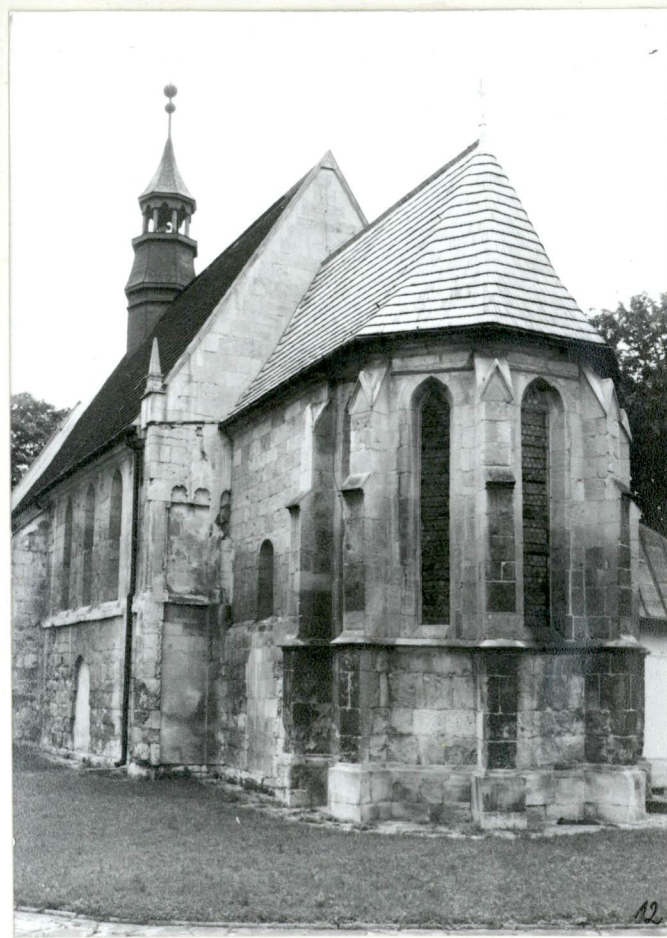
Kościół paraf. p.w. Św. Jana
Chrzcziciela

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

fotografie, plany

1. Miejscowość

STARA ZAGOSĆ

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

KOŚCIÓŁ PARAF

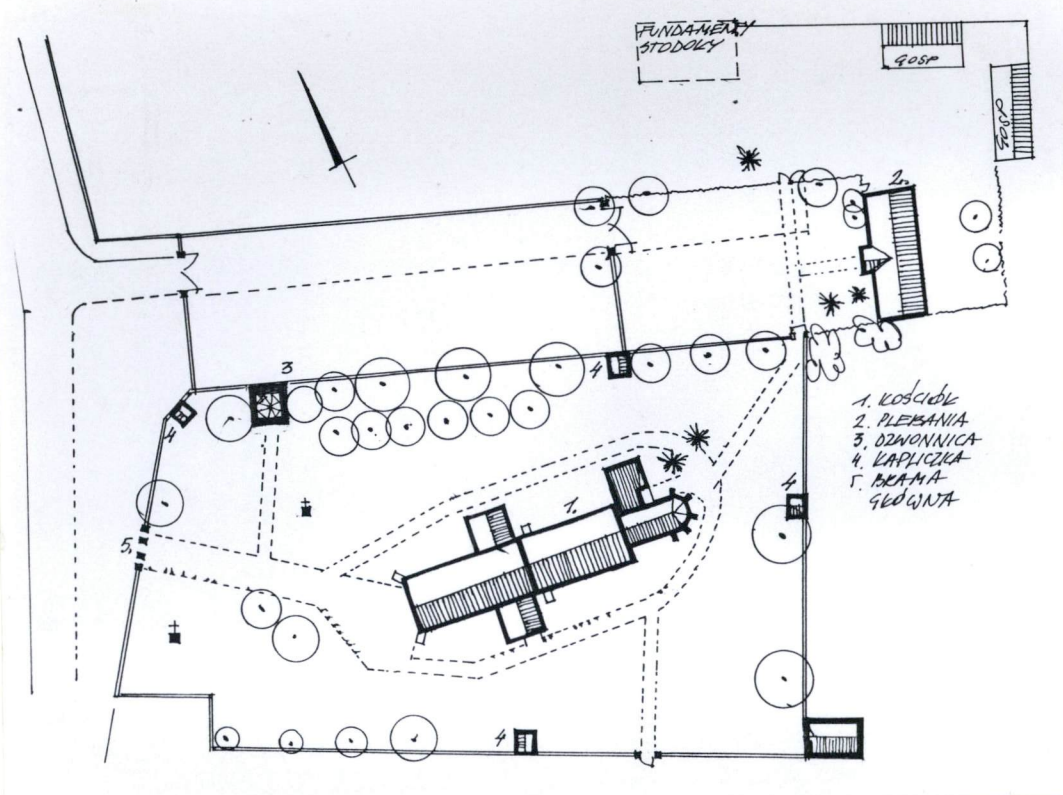
3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

FOTOGRAFIE, PLANY

Wzór ODZ 1978 r.

FOTOGRAFIE

1. Fasada
2. Szczyt fasady
3. Portal główny
- 4.-5. Kaplica pn.
- 6.-7. Kruchta pd.
8. Elewacja pd.
9. Elewacja pd. prezbiterium
10. Elewacja pn.
11. Elewacja pn. prezbiterium
12. Elewacja wsch.
13. Wnętrze - widok na prezbiterium
14. Wnętrze - sklepienie prezbiterium
15. Wnętrze - wnęki arkadowe prezbiterium
16. Wnętrze - drzwi portalu z prezbiterium do zakrystii
17. Wnętrze - okna ściany pn. nawy
18. Wnętrze - chór muzyczny
19. Wnętrze - arkadz ścian bocznych